

رابطه بین تاب آوری روانی و میزان سخت رویی با نشانگان وانمود گرایی در دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد تنکابن

جواد خلعتبری^{*}

(۱) دانشیار گروه روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تنکابن، تنکابن، ایران

*نویسنده مسؤل: saba_javadpsy2@yahoo.com

تاریخ دریافت مقاله ۹۳/۴/۱۸ تاریخ آغاز بررسی مقاله ۹۳/۶/۱۵ تاریخ پذیرش مقاله ۹۳/۷/۲۵

چکیده

نشانگان وانمود گرایی (ایمپاستر) یک اختلال روانشناختی که در آن فرد دلایل موفقیت های خود را به شانس نسبت می دهد و خود را سزاوار موفقیت های به دست آمده نمی داند هرچندطوری رفتاری کند که دیگران اوراباهوش وشایسته بدانند. از سوی دیگرسخت رویی به عنوان یک ویژگی شخصیتی محافظت کننده در برابر فشارهای زندگی است که دارای سه مولفه ی تعهد، کنترل، چالش می باشد. ازطرفی تاب آوری الگوهای رفتاری مثبت وشایستگی های عملی است که فرد در موقعیت های استرس آمیز هنگام مواجه با گرفتاری های نشان می دهد. این پژوهش با هدف بررسی رابطه بین تاب آوری وسخت رویی با نشانگان وانمود گرایی (ایمپاستر) انجام پذیرفت. جامعه آماری این پژوهش افرادی است که دارای اعتیاد در سال ۹۳-۱۳۹۲ در شهر های غرب استان مازندران که از طریق روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای تعداد ۱۵۰ نفر به عنوان گروه نمونه انتخاب شدند ابزار تحقیق عبارت بودند از مقیاس وانمود گرایی کلانس (۱۹۸۵)، مقیاس تاب آوری کانر دیویدسون (۲۰۰۳)، مقیاس سخت رویی اهواز (۱۳۷۷). نتایج نشان می دهد که بین تاب آوری ونشانگان وانمود گرایی یک رابطه معنادار منفی ومعکوس وجود دارد که این ارتباط منفی ومعکوس در مورد متغیرهای سخت رویی ونشانگان وانمود گرایی هم صادق است. افراد دارای نشانگان وانمودگرایی (ایمپاستر) علی رغم وجود شواهد بیرونی موفقیت ها در درون سازی موفقیت های خود ناتوان هستند وهر قدر که تاب آوری کم تر باشد، به همان نسبت وانمود گرایی بیشتر است وبالعکس ودر مورد سخت رویی نیز همین گونه است. کلید واژگان: تاب آوری، سخت رویی، نشانگان وانمود گرایی (ایمپاستر)

مقدمه

است وبه معنی شخصی است که واقعی واصیل نیست وچهره ی غیراز آن چه هست نشان می دهد و برای نخستین بار نیز کلانس اویمز (۱۹۷۸) این واژه را به صورت پدیده وانمود گرایی، هاروی (۱۹۹۰)، به نقل از هاروی وکلانتز (۱۹۹۵)، وکولی گلیان واسترن برگ (۲۰۰۰) وانمودگرایی را به عنوان یک سازه شخصیتی معرفی نمودند به نظر کولی گلیان واسترن برگ (۲۰۰۰) فریب کاری ادراک شده از نظر علمی اصطلاح قابل فهم تری نسبت به وانمود گرایی است. آنها پیشنهاد می کنند تا این تجربه فریب کاری ذهنی به عنوان طبقه ای از طبقات اختلالات شخصیت یا اختلال روانی فراگیر طبقه بندی شود یا پدیده نیست بلکه

کلانس وایمز (۱۹۷۸) برای نخستین بار براساس فعالیت درمانگاهی خوددر دانشگاه ها، با مراجعین روبرو شدند که علی رغم رسیدن به درجات عالی شغلی وتحصیلی از موفقیت های خود لذت نمی برند ودر چرخه معیوبی از احساسات نامطلوب درباره موفقیت قرار می گیرند. این چرخه معیوب نارضایتی از موفقیت خود واحساس فریب کاری وتردید درباره موفقیت های خود است.(سووتیزر وموس، اوینگ، ریچاردسون، جیمز مایرز وراسل، ۲۰۰۴، سپتمبر ۲۰۰۱، میکی ۲۰۰۰، بولد ۲۰۰۱). واژه وانمودگرایی به دو شکل imposter و impostor در آخرین چاپ لغت نامه پیشرفته آکسفورد مطرح شده

تعهد، کنترل، چالش است. بالا بودن هریک از این سه مولفه یا ترکیب یکپارچه آنها از افراد در مقابل تاثیرات نامطلوب استرس وابتلا به اختلالات جسمی، روانی حفاظت می کند و غرمستقیم سازگاری آنها را افزایش می دهد. پژوهشگران با بررسی افرادی که در مقابل تغییرات وابسته به زندگی مقابله کوباساومدی (۱۹۷۹) به عنوان عامل تهدید کننده استرس معرفی شد. سخت رویی به شیوه خاص وثبات فرد در واکنش به رویدادهای زندگی اشاره دارد. سخت رویی دارای سه مولفه تعهد، کنترل، چالش است. بالا بودن هریک از این سه مولفه یا ترکیب یکپارچه آنها از افراد در مقابل تاثیرات نامطلوب استرس وابتلا به اختلالات جسمی، روانی حفاظت می کند و غرمستقیم سازگاری آنها را افزایش می دهد. پژوهشگران با بررسی افرادی که در مقابل تغییرات وابسته به زندگی مقابله کرده وشاد وسلامت باقی مانده اند دریافتند که این افراد ویژگی های دارند که آنها را از دیگران متمایز می سازدومنجر به افزایش مهارتهای سازگاری آنها می شود.

این ویژگی ها عبارتند از احساس نیرومند هدف مشخص، احساس کنترل، نگرش قابل انعطاف وباز که مجموعا تحت عنوان سخت رویی معرفی شده است افراد می توانند بیادگیری وتقویت سخت رویی در خود، نیروی شخصی خود را توسعه بخشند تا بهتر قادر باشند بر فشارها روبه رو شده ویران پیروز شوند(مدی، ۲۰۰۷).

بین عزت نفس وایمپاستر همبستگی منفی (اسماعیل خانی فرشته ۱۳۸۴، بساک نژاد ۱۳۸۴) وهر یک از سه مولفه سخت رویی به طور جداگانه ویا تلفیق یکپارچه آنها با گرایش به اضطراب وافسردگی در سطح معناداری رابطه معکوس (جمهری ۱۳۸۰) وجود دارد.

زنان بیشتر از مردان در معرض بروز نشانگان وانمود گرایی (کومار وجاگاسینسکی ۲۰۰۶؛ تامسون ۲۰۰۴؛ رایبسون وگودپاستر ۲۰۰۰)، و بین وانمود گرایی با اضطراب همبستگی مثبت (کوماری ۱۹۹۵، کریسمن وهمکاران ۱۹۹۵) وجود دارد.

نوعی خود ادراکی اید های خود ارجاعی با اجزا شناختی وعاطفی هیجانی است.

ایمز معتقد است که وانمود گرایی نوعی ویژگی شخصیتی در افراد پیشرفت گرا است که سخت تلاش می کنند. ونگران هستند تا تکلیف محوله را به بهترین شکل انجام دهند وپس از انجام آن احساس خوشایند گذرایی دارند واحساس رهایی می کنند ولی نگران موفقیت های بعدی وپیامدهای آن هستند واز موفقیت خود لذت نمی برند. از سوی دیگر تاب آوری فرایند توانایی یا پیامدهای سازگاری موفقیت آمیز علی رغم شریط چالش برانگیز وتهدید کننده تعریف شده است (گارمزی وماستن ۱۹۹۱) ونه تنها در برگیرنده شکست ناپذیری در حالت های اضطرابی می باشد بلکه توانایی های بالاتری برای پوشش مجدد حوادث ناگوار می باشد (گارمزی ۱۹۹۱). واژه تاب آوری را می توان به صورت بیرون آمدن از شرایط سخت یا تعدیل آن تعریف نمود. در واقع تاب آوری ظرفیت فرد برای سالم ماندن ومقاومت وتحمل در شرایط سخت وپر خطر است که فرد نه تنها برآن شرایط دشوار فائق می شود بلکه طی آن وبا وجود آن قوی تر نیز می گردد پس تاب آوری به معنای توان موفق بودن، زندگی کردن وخود را رشد دادن در شرایط دشواری با وجود عوامل خطر است این شرایط خود به خود ایجاد نمی شود مگر اینکه فرد در موقعیت دشوار وناخوشایندی قرار می گیرد تابرایی رهایی از آن یا صدمه پذیری کمتر حداکثر تلاش رابرای کشف وبهره گیری از عوامل محافظت کننده (فردی ومحیطی) در درون و بیرون خود که همواره به صورت بالقوه وجود دادرد به کار گیرد (کاظمی، ۱۳۸۳). مدی وخشایا (۱۹۹۴) براین عقیده اند که تاب آوری ۴ یکی از شاخصه های سلامتی روانی است و برای افزایش سلامت روانی افراد باید تاب آوری آنها را افزایش دادو سخت رویی مفهوم روان شناختی است که اولین بار توسط کوباساومدی (۱۹۷۹) به عنوان عامل تهدید کننده استرس معرفی شد. سخت رویی به شیوه خاص وثبات فرد در واکنش به رویدادهای زندگی اشاره دارد. سخت رویی دارای سه مولفه

سون (CD- RIS) و نشانگان وانمود گرایی کلانسنس (CIDD) و مقیاس سخت رویی اهواز (AHI) کرد .

شیوه اجرا

این پرسشنامه ها نشانگان وانمود گرایی کلانسنس و مقیاس تاب آوری کانر و دیویدسون و پرسشنامه سخت رویی اهواز به منظور فراهم کردن اجرای آسان و نمره گذاری عینی برای نوجوانان و بزرگسالان طراحی شده است . برای توزیع پرسشنامه ها ، پژوهشگر با مراجعه به اداره بهداشتی غرب استان مازندران و بعد از انجام هماهنگی لازم پرسشنامه های یاد شده را به افرادی که دارای اعتیاد می باشند (۱۵۰ نفر) ارائه داد. تا به روش خود گزارش دهی ، با توجه به زمان تعیین شده (۱۲ تا ۱۵ دقیقه در ساعت تنفس) وضع خود را بر روی هر کدام از مقیاس های پرسشنامه ها به وسیله پاسخ هایشان دسته بندی نماید و بدین وسیله وانمود گرایی ، تاب آوری و سخت رویی را در یک زمان معین اندازه گیری کنند . قبل از پاسخ گویی به مواد پرسشنامه ها به آزمودنیها فرصت داده شد که دستور العمل آزمون را به طور دقیق مطالعه کنند تا ابهام های خود را از طریق سوال کردن رفع نمایند . در این میان بعضی از آنها در فهمیدن مواد پرسشنامه مشکل داشتند ، توضیحات و راهنمایی های لازم به زبان ساده و علمی برای پاسخ به آزمون ، توسط پژوهشگر ارائه شد . لازم به ذکر است که پژوهشگر با مراجعات متوالی طی هفته ها به مراکز ترک اعتیاد موفق به انجام این بخش از پژوهش گردید .

ابزار پژوهش

در این پژوهش از پرسش نامه های زیر جهت جمع آوری داده های مورد نیاز استفاده شده است

الف) مقیاس پدیده وانمود گرایی کلانسنس: برای سنجش نشانگان وانمود گرایی به طور کلی سه مقیاس تاکنون مورد استفاده قرار گرفته است که مقیاس پدیده وانمود گرایی (هاروی و کاتز ، ۱۹۹۵) ، مقیاس پدیده وانمود گرایی کلانسنس (کلانسنس و ایمز ، ۱۹۸۵) و مقیاس فریب کاری ادراک شده (کولی گیان و استرن برگ ، ۲۰۰۰) از جمله این مقیاس ها محسوب می شود . از آنجایی که در تحقیقات

سخت رویی در گرفتن ضربه فشار روانی و حفظ سلامتی تاثیر بسزایی (مدی ۲۰۰۶ ، پینگلی و داد ۲۰۰۰) دارد و تاب آوری رابطه معناداری با سلامت روانی و جسمانی (گلداستین و بروکس ۲۰۰۵ ، شک ۲۰۰۴) دارد .

اهداف پژوهش

اهداف کلی: بررسی رابطه بین سخت رویی و تاب آوری روانی با سندرم ایمپاستر

فرضیه ها

فرضیه اصلی : بین تاب آوری و سخت رویی با سندرم رابطه وجود دارد .

فرضیه های فرعی

بین تاب آوری با سندرم ایمپاستر رابطه وجود دارد .

بین تاب آوری با سندرم ایمپاستر رابطه وجود دارد .

بین سخت رویی با سندرم ایمپاستر رابطه وجود دارد .

بین تاب آوری و سخت رویی رابطه وجود دارد .

روش پژوهش

این پژوهش از نوع پژوهش همبستگی است . این روش به دنبال بررسی میزان تغییرات یک یا چند عامل ، در یک یا چند عامل دیگر است (خلعتبری ، ۱۳۸۵) و هدف آن شناخت متغیر های مرتبط با نشانگان وانمود گرایی وارثه تصویری روشن از رابطه متغیر های پیش بین با متغیر متغیر ملاک است . جامعه آماری در این پژوهش افرادی است که دارای اعتیاد می باشند که از طرف بهداشتی شهرهای غرب استان مازندران معرفی می شوند و نمونه آماری شامل ۱۵۰ نفر از افرادی است که دارای اعتیاد هستند . در این روش از روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای استفاده شد . به منظور نمونه گیری و جمع آوری اطلاعات ، پژوهشگر پس از کسب مجوز از ریاست محترم بهداشتی غرب استان مازندران و کسب رضایت از افرادی که دارای اعتیاد بودند اقدام به اجرای پرسشنامه های تاب آوری کانر - دیوید

نمره کل است (محمدی، ۱۳۸۴) حداقل نمره تاب آوری آزمودنی در این مقیاس صفر و حداکثر نمره وی صد است (کانر و دیویدسون، ۲۰۰۳).

اعتبار و پایایی مقیاس تاب آوری کانر و دیویدسون CD - RIS :

محمدی (۱۳۸۴) اعتبار و پایایی این مقیاس را اینگونه گزارش کرده است: برای تعیین روایی ابتدا همبستگی هر گوی هبا نمره کل مقوله محاسبه و سپس از روش تحلیل عاملی استفاده شده است. محاسبه همبستگی هر نمره با نمره کل نشان داد که جزگوی ۳ ضرایب بین ۱۴٪ تا ۶۴٪ بودند. در مرحله بعد گویه های مقیاس با استفاده از روش مولفه های اصلی تحلیل عاملی قرار گرفتند. سپس از استخراج عوامل براساس ماتریس همبستگی گویه ها دو شاخص KMO و آزمون کرویت بارتلت محاسبه شدند. مقدار KMO برابر ۰/۸۷ و مقدار خبی دو در آزمون بارتلت برابر ۵۵۵۶/۲۸ بود که هر دو شاخص کفایت شواهد برای انجام عملی را نشان داده پس از این مرحله برای تعیین تعداد عوامل ارز ملاک شیب خط نمودار لسکری و ارزش ویژه از یک استفاده شده بر اساس شیب خط یک عامل در مقیاس قابل استخراج بود. سپس از استخراج عامل، ماتریس بار عملی مورد چرخ به روش واریماکس قرار گرفت. پس بار عملی هر سوال نسبت به مقوله محاسبه و تنها ۳ گوی ۳ به دلیل بار عملی پایین از تحلیل نهایی کنار گذاشته شد هبدی نرتیب ۲۱ گویه در تحلیل نهایی مورد استفاده قرار گرفتند. به منظور تعیی نپایایی مقیاس از روش آلفای کرونباخ استفاده گردید و ضریب پایایی حاصله برابر با ۸۹٪ بود در پژوهش سامانی، جوکار و صحراگرد (۱۳۸۶) پایایی این مقیاس در دانشجویان به کمک ضریب آلفای کرونباخ برابر ۰/۸۷ به دست آمد و نتایج آزمون تحلیل عاملی بر روی این مقیاس بیانگر وجود یک عامل عمومی در مقیاس بود. مقدار ضریب KMO برای این تحلیل برابر ۰/۸۹ و مقدار آزمون کرویت باتلت برابر با ۶/۶۴ از واریانس کل مقیاس را تعیین می کند.

مقیاس سخت وری اهوآز (AHI)

قبل، مقیاس پدید ه وانمود گرای کلاانس (CIPS) را بهترین مقیاس برای سنجش وانمودگرایی در نمونه دانشجویی قلمداد کرده اند (کریسمن و همکاران، ۱۹۹۵، فراید باچ آلتز، ۱۹۹۳) در این پژوهش نیز مورداستفاده قرار گرفت. مقیاس پدید ه وانمودگرایی (CIPS) کلاانس برای نخستین بار به صورت مواد کاغذی توسط کلاانس وایمز (۱۹۸۵) ساخته شد. این مقیاس شامل ۲۰ ماده است و از آزمودنی خواسته می شود تا شخص بر اساس یک پیوستار پاسخ ها از هرگز (۱)، به ندرت (۲)، بعضی اوقا ت (۳)، اغلب (۴)، خیلی زیاد (۵) نظر خود را درباره هر ماده ابراز نماید. اگر میانگین نمره ها کمتر از ۴۰ باشد وانمود گرایی ضعیف، بین ۴۰ تا ۶۰ وانمود گرایی متوسط، ۶۱ تا ۸۰ وانمود گرایی مرضی، و ۸۰ به بالا وانمود گرایی شدید تلقی می شوند. کلاانس وایمز (۱۹۸۵) توصیف می کنند که نمره بالا تر از ۶۰ بیانگر نیاز شدید فرد به خدمات درمان مشاوره و روان شناختی است. میانگین وهمسانی درونی (به روش آلفای کرونباخ) انجام شده است.

ب) مقیاس تاب آوری کانر دیویدسون (۲۰۰۳) با مرور منابع پژوهش ۱۹۷۹ - ۱۹۹۹ حوزه تاب آوری تهیه کردند. ویژگی های روان سنجی مقیاس در شش گروه، جمعیت عمومی، مراجعه کنندگان به بخش مراقبتهای اولیه، بیماران سرپایی روان پزشکی، بیماران مبتلا به اختلال استرس پس از سانحه مورد بررسی قرار گرفته است. تهیه کنندگان این مقیاس بر این عقیده اند که این پرسشنامه بخوبی قادر به تفکیک افراد تاب آور از افراد غیر تاب آور در دو گروه بالینی و غیر بالینی بوده است و می تواند در موقعیت های پژوهشی و بالینی مورد استفاده قرار گیرد نسخه اصلی این مقیاس از خود تهیه کنندگان دریافت شده و استفاده از آن با اجازه کتبی خانم کانر صورت گرفته است (محمدی، ۱۳۸۴)

شیوه نمره گذاری مقیاس تاب آوری کانر و دیویدسون (CD - RIS) به این صورت که این پرسشنامه ۲۵ گویه دارد که در مقیاس لیکرت بین صفر (کاملا نادرست) و چهار (همیشه درست) نمره گذاری می شود و دارای یک

بیانگر اعتبار مطلوب و رضایت بخش می باشند. برای محاسبه پایایی باز آزمودنی های مذکر برابر با ۰/۸۴ می باشد. همچنین ضریب آلفای کرونباخ برای کل آزمودنی ها برابر با ۰/۷۶، برای آزمودنی های مونث برابر با ۰/۷۴ و برای آزمودنی های مذکر برابر با ۰/۷۶ می باشد. با توجه به یافته های فوق ضرایب پایایی این پرسشنامه نیز رضایت بخش می باشد.

روش تجزیه و تحلیل داده ها

در این پژوهش برای توصیف داده ها از آمار توصیفی نظیر فراوانی میانگین - انحراف استاندارد استفاده شد همچنین برای آزمون فرضیه ها از آمار استنباطی نظیر تحلیل رگرسیون چندگانه (مدل همزمان) استفاده شده است.

یافته های پژوهش

این پرسشنامه توسط کیامرثی (۱۳۷۷) تهیه و اعتبار یابی شده است. پرسشنامه سخت رویی اهواز یک مقیاس خودگزارشی مداد - کاغذی است که دارای ۲۷ ماده می باشد. نمره گذاری این پرسشنامه ۲۷ ماده ای به اینصورت است که آزمودنی ها به یکی از چهار گزینه « هرگز »، « بندرت »، « گاهی اوقات » و « بیشتر اوقات » پاسخ گفته و بر اساس مقادیر ۰، ۱، ۲، ۳، ۴ نمره گذاری می شدند. احراز نمره بالا در این پرسشنامه نشان دهنده سرسختی روان شناختی بالا در فرد است و اصولاً سه مولفه اصلی این سازه تعیین مبارزه جویی، کنترل، تعهد نیز در این افراد بالا می باشد جهت سنجش اعتبار خودشکوفایی، و تعریف سازه ای سرسختی روان شناختی استفاده شده است. پرسشنامه سرسختی روان شناختی با پرسشنامه اضطراب ($r = -0.55$)، پرسشنامه افسردگی ($r = -0.62$)، پرسشنامه خودشکوفایی ($r = -0.55$)، و با تعریف سازه ای سرسختی روان شناختی ($r = 0.51$) رابطه معنی دار دارد که

فرضیه اصلی: بین تاب آوری و سخت رویی با سندرم ایمپاستر رابطه وجود دارد.

جدول ۲: ماتریس همبستگی بین متغیرهای پیش تاب آوری و سخت رویی و متغیر ملاک سندرم ایمپاستر

متغیرها	۱	۲	۳
۱- تاب آوری	۱		
۲- سخت رویی	۰/۳۷۵***	۱	
۳- سندرم ایمپاستر (وانمودگرایی)	۰/۳۷۵***	۰/۲۰۱*	۱
	$p < 0.05$	$p < 0.01$	$p < 0.001$

جدول ۲. خلاصه تحلیل رگرسیون همزمان

متغیرهای پیش بینی کننده	R	R^2	ΔR^2	خطای استاندارد
تاب آوری و سخت رویی	۰/۳۷۵	۰/۱۴۱	۰/۱۲۹	۱۵/۲۲۳

نتایج جدول شماره ۳، ۴ نمایانگر این است که متغیرهای (تاب آوری و سخت رویی) قادر به توجیه ۱۹٪ (سندرم ایمپاستر (وانمودگرایی) شده است. $\Delta R^2 = 0.129$ درصد واریانس)

جهت تعیین بهترین پیش بینی کننده سندرم ایمپاستر (وانمودگرایی) از بین متغیرهای پیش بینی کننده از مدل رگرسیون با روش همزمان استفاده شده است. که متغیر (تاب آوری و سخت رویی) به طور همزمان وارد معادله رگرسیون شده است.

نتایج جدول شماره ۶، نشان می دهد که همبستگی های متقابل از لحاظ آماری معنادار است از بین متغیر پیش بین تاب آوری و سندرم ایمپاستر (وانمودگرایی) رابطه معکوس وجود دارد $p < 0/05$ ، بین متغیر پیش بین سخت رویی و سندرم ایمپاستر (وانمودگرایی) رابطه مستقیم وجود دارد $p < 0/01$.

جدول ۳ آزمون تحلیل واریانس برای بررسی معنی دار بودن رگرسیون

شاخص آماری منبع تغییرات	مجموع مجذورات SS	درجه آزادی df	میانگین مجذورات ms	آزمون F	سطح معناداری
رگرسیون متغیر تاب آوری و سخت رویی	۵۵۹۱/۰۲۶	۲	۲۷۹۵/۵۱۳		
باقی مانده	۳۴۰۶۴/۸۴۸	۱۴۷	۳۴۰۶۴/۸۴۸	۱۲/۰۶۳	۰/۰۰۰
جمع کل	۳۹۶۵۵/۸۷۳	۱۴۹	-		

جدول ۴ تحلیل رگرسیون (متغیر که با استفاده از مدل همزمان وارد معادله رگرسیون شده اند) (تاب آوری و سخت رویی)

شاخص ها منبع تغییرات	ضریب	تفکیکی خطای معیار	ضریب استاندارد تفکیکی	آزمون T برای سطح معناداری	مقدار ثابت
رگرسیون (B)	۰/۰۱۶	۰/۰۷۵	۰/۰۱۹	-۰/۲۰۹	۵۸/۸۷۶
مدل اول	۰/۰۱۶	۰/۰۷۵	۰/۰۱۹	-۰/۲۰۹	۰/۸۳۵
سخت رویی	۰/۵۱۳	۰/۱۲۴	-۰/۳۸۶	-۴/۱۴۶	۰/۰۰۰

جدول ۵ همبستگی های متقابل متغیر تاب آوری با سندرم ایمپاستر

متغیر	n	p	r	df	β	SE
تاب آوری با سندرم ایمپاستر	۱۵۰	۰/۰۱۴	۰/۲۰۱*	۱۴۸	-۰/۲۰۱	۰/۰۶۵

* $p < 0/05$

جدول ۶ همبستگی های متقابل متغیر سخت رویی با سندرم ایمپاستر

متغیر	n	p	r	df	β	SE
سخت رویی با سندرم ایمپاستر	۱۵	۰/۰۰۰	۰/۳۷۵*	۱۴۸	-۰/۳۷۵	۰/۱۰۱

* $p < 0/05$

با توجه به نتایج جدول شماره ۴،۴ چون F محاسبه شده متغیر های (تاب آوری و سخت رویی) در سطح $0,01$ معنادار است ($p < 0,01$)، $12/063 = (147)$ و $f(2)$ بنابراین با 95 درصد اطمینان نتیجه می گیرم که بین متغیرهای (تاب آوری و سخت رویی) با سندرم ایمپاستر (وانمودگرایی) رابطه وجود دارد و متغیرهای (تاب آوری و سخت رویی) قدرت پیش بینی متغیر ملاک سندرم ایمپاستر (وانمودگرایی) را دارد.

در مدل همزمان متغیرهای (تاب آوری و سخت رویی) وارد معادله شده تا میزان پیش بینی متغیر ملاک (سندرم ایمپاستر (وانمودگرایی)) مورد بررسی قرارگیرد و معادله آن به صورت زیر تنظیم گردیده است.

$$\hat{Y}_2 = a + b_1 x_1 + b_2 x_2 + b_3 x_3$$

(متغیر سخت رویی) $0,513 +$ (متغیر تاب آوری) $0,16 +$ (وانمودگرایی) $0,876/58 =$ سندرم ایمپاستر

با توجه به نتایج جدول ۶،۴ مشخص می شود مقدار β استاندارد شده مربوط تاب آوری $0,19$ است این عدد نشان می دهد که متغیر تاب آوری به طور منفی با سندرم ایمپاستر (وانمودگرایی) رابطه دارد و متغیر تاب آوری $0,19$ تغییرات متغیر ملاک (سندرم ایمپاستر (وانمودگرایی)) را پیش بینی کند. ولی این پیش بینی از لحاظ آماری معنی دار نیست. چنانچه دیده می شود مقدار T مربوط به متغیر تاب آوری $0,209 -$ در سطح $0,05$ معنادار نیست. همچنین مقدار β استاندارد شده مربوط سخت رویی $0,386 -$ است این عدد نشان می دهد که متغیر سخت رویی به طور منفی بر سندرم ایمپاستر (وانمودگرایی) رابطه دارد و متغیر سخت رویی $0,386 -$ تغییرات متغیر ملاک ایمپاستر (وانمودگرایی) را پیش بینی کند. این پیش بینی از لحاظ آماری معنی دار است. چنانچه دیده می شود مقدار T مربوط به متغیر سخت رویی $146,4 -$ در سطح $0,01$ معنادار است.

با عنایت به معنادار شدن رابطه محاسبه شده با $0,95$ احتمال نتیجه گرفته می شود که فرضیه اصلی پژوهش مبنی

بر اینکه بین تاب آوری و سخت رویی با سندرم ایمپاستر رابطه وجود دارد، تایید می شود.

فرضیه اول فرعی

بین تاب آوری با سندرم ایمپاستر رابطه وجود دارد. نتایج جدول ۶،۴ نشان می دهد که بین تاب آوری با سندرم ایمپاستر رابطه معناداری از لحاظ آماری وجود دارد. ($0,05$) همچنین البته این رابطه منفی است. یعنی با افزایش نمره تاب آوری، نمره سندرم ایمپاستر کاهش می یابد. چون سطح معناداری $p = 0,014$ از $p = 0,0505$ کوچکتر است بنا براین ضریب همبستگی محاسبه شده از لحاظ آماری در سطح $0,05$ معنادار است. همچنین مقدار β استاندارد شده مربوط متغیر تاب آوری $0,201 -$ است این عدد نشان می دهد که متغیر تاب آوری به طور مستقیم بر سندرم ایمپاستر رابطه دارد و متغیر تاب آوری $0,201 -$ تغییرات متغیر ملاک سندرم ایمپاستر را پیش بینی کند. اگر یک واحد تغییر در متغیر ملاک سندرم ایمپاستر مشاهده کنیم متغیر پیش بین تاب آوری $0,201$ - تغییر می کند بدین معنا که با افزایش تاب آوری متغیر سندرم ایمپاستر کاهش پیدا کند.

بنابراین فرضیه پژوهش مبنی بر اینکه بین تاب آوری با سندرم ایمپاستر رابطه وجود دارد، تایید می شود.

فرضیه دوم فرعی

بین سخت رویی با سندرم ایمپاستر رابطه وجود دارد. نتایج جدول ۶،۴ نشان می دهد که بین سخت رویی با سندرم ایمپاستر رابطه معناداری از لحاظ آماری وجود دارد. ($0,01$) $p < 0,375$ ($r = -0,375$) همچنین البته این رابطه منفی است. یعنی با افزایش نمره سخت رویی، نمره سندرم ایمپاستر کاهش می یابد. چون سطح معناداری $p = 0,000$ از $p = 0,01$ کوچکتر است بنا براین ضریب همبستگی محاسبه شده از لحاظ آماری در سطح $0,01$ معنادار است. همچنین مقدار β استاندارد شده مربوط متغیر تاب آوری $0,375 -$ است این عدد نشان می دهد که متغیر سخت رویی به طور مستقیم بر سندرم ایمپاستر رابطه دارد و

بین تاب آوری و وانمودگرایی رابطه معنی دار منفی وجود دارد که خود بیانگر رابطه بین این دو متغیر می باشد یعنی با افزایش تاب آوری میزان وانمودگرایی کاهش می یابد و بالعکس؛ پس فرض صفر رد و فرض تحقیق پذیرفته می شود.

تحقیقی در زمینه ارتباط بین دو متغیر یافت نشد اما این یافته با تحقیقات مشابه خارجی کومار و جاگاسینسکی (۲۰۰۶)، هنینگ و شاو (۱۹۹۸)، کریسمن و همکاران (۱۹۹۵)، برمز و همکاران (۱۹۹۴). و تحقیقات داخلی اسماعیل خانی (۱۳۸۴) بساک نژاد (۱۳۸۴) همسو می باشد در تبیین نتایج مذکور می توان گفت افرادی تاب آوری بالایی دارند معمولاً شوخ طبع و انعطاف پذیر می باشند اما در حالی که افراد وانمودگرا (ایمپاستر) همواره کم حوصله بوده و نسبت به انتقاد حساس می باشند از طرفی دیگر افراد با تاب آوری بالا دارای هدف و پشتکار می باشند و به زندگی امیدوارند ولی وانمودگراها به طور دائمی احساس گناه، شرمساری را با خود به یاد می کشند که این خصیصه ها با هم همخوانی ندارد.

فرضیه فرعی دوم تحقیق: بین سخت رویی با نشانگان وانمودگرایی (ایمپاستر) رابطه وجود دارد. نتایج نشان داد که بین سخت رویی با نشانگان وانمودگرایی (ایمپاستر) رابطه معنا دار وجود دارد که خود بیانگر رابطه بین این دو متغیر می باشد یعنی با افزایش سخت رویی میزان نشانگان وانمودگرایی کاهش می یابد و بالعکس؛ پس فرض صفر رد و فرض تحقیق پذیرفته می شود.

تحقیق در زمینه ارتباط بین دو متغیر یافت نشد اما این یافته با تحقیقات مشابه خارجی کومار و جاگاسینسکی (۲۰۰۶) هنینگ و شاو (۱۹۹۸)، کریسمن و همکاران (۱۹۹۵)، برمز و همکاران (۱۹۹۴). و تحقیقات داخلی اسماعیل خانی (۱۳۸۴) بساک نژاد (۱۳۸۴) همسو می باشد در تبیین نتیجه بدست آمده می توان گفت افرادی که سخت رویی بالاتری دارند از سلامت روان بیشتری برخوردار هستند و کمتر دچار اضطراب و افسردگی می شوند لذا این

متغیر سخت رویی ۰/۳۷۵- تغییرات متغیر ملاک سندرم ایمپاستر را پیش بینی کند. اگر یک واحد تغییر در متغیر ملاک سندرم ایمپاستر مشاهده کنیم متغیر پیش بین سخت رویی ۰/۳۷۵- تغییر می کند بدین معنا که با افزایش سخت رویی متغیر سندرم ایمپاستر کاهش پیدا کند. بنابراین فرضیه پژوهش مبنی بر اینکه بین سخت رویی با سندرم ایمپاستر رابطه وجود دارد، تایید می شود.

بحث و نتیجه گیری

فرضیه اصلی: بین تاب آوری و سخت رویی با نشانگان وانمودگرایی (ایمپاستر) رابطه وجود دارد. نتایج نشان داد که بین سخت رویی با نشانگان وانمودگرایی (ایمپاستر) رابطه معنی دار منفی وجود دارد که خود بیانگر رابطه بین این دو متغیر می باشد یعنی با افزایش سخت رویی میزان نشانگان وانمودگرایی کاهش می یابد و بالعکس؛ پس فرض صفر رد و فرض تحقیق پذیرفته می شود.

تحقیقی در زمینه ارتباط بین دو متغیر یافت نشد اما این یافته با تحقیقات مشابه خارجی کومار و جاگاسینسکی (۲۰۰۶)، هنینگ و شاو (۱۹۹۸)، کریسمن و همکاران (۱۹۹۵)، برمز و همکاران (۱۹۹۴). و تحقیقات داخلی اسماعیل خانی (۱۳۸۴) بساک نژاد (۱۳۸۴) همسو می باشد.

در تبیین نتیجه بدست آمده می توان چنین گفت افرادی که سخت رویی بالایی دارند از سلامت روان بیشتری برخوردار هستند و کمتر دچار اضطراب و افسردگی می شوند لذا این ویژگی با ویژگی شخصیتی افرادی که دچار نشانگان وانمودگرایی (ایمپاستر) هستند و از بهداشت روانی پایین تری برخوردار هستند و دارای اضطراب بالا و همیشگی هستند همخوانی نداشته و نقطه مقابل آن است.

فرضیه فرعی اول تحقیق: بین تاب آوری و نشانگان وانمودگرایی (ایمپاستر) رابطه وجود دارد.

- جمهوری فرهاد. (۱۳۸۰). بررسی رابطه بین سخت رویی و گرایش به افسردگی اضطراب بین زنان و مردان دانشجوی دانشگاه دانشگاه های تهران. رساله دکتری، دانشگاه علامه طباطبایی.

- Sweizer, P. & Moss, D. M. (2003). The imposter phenomenon. *Journal of Religion & Health*, 27, (4), 330 – 332.

- Ewing, K., Richardson, T., Q. James, L., & Russell, R. K. (2004). The relationship between racial: Identity attitudes: worldview and African graduate students; experience of the imposter phenomenon. *Journal of black psychology* 22(1), 53-66 .

- Mackay, B. (2000). The imposter syndrome: why some successful people fell link fake. *chatline*, 61(30), 12 -25.

- Bold, M. (2001). when studens fell stupid. *The national teaching and learing*, 10(2), 1-4.

- Harvey, J. C. & Kats C. (1995). If Im SO successful, why do I likea fake? New York: Random House.

- Kolligian, J. & Sternberg, R. J. (2000). Percieved farudulance in yong adults; Is there an imposter syndrome? *Juornal of personality Assessment*, 56(2), 308- 326.

- Maddi, S. R., (2007). Relevance of Hrdiness Assessmant and Treining to The Military context . *Military psychology* , 19, 61- 70.

- Kumar, S ..& Jagacinski, C. M. (2006). Immofter have goal too: the imposter phenomenon and its relationship to achievement goal theory. *Personality & individual differences*, 4 147 -157.

- Thompson; T. (2004). Failure avoidance, parenting the achievement environment of the home and stratentiges, for reduction. *Learning and instruction*, 14(1); 3-26.

- Robincon, S. I. & Good paster, S. K. (2000). The effects of parental alcoholism on perception of control and imposter phenomenon. *Current psychology; Research & Reviews*, 10 (1-2), 113 -119.

- Kumari, R. (1995). Relationship of sex role attitudes and self- esteem ti fear of success among college women. *Psychological Studes*, 40(2), 82-86.

- Maddi, S. R., (2006). Hardiness: The Caurage to Grow From stress. *Journal of Positive Psychology Journal* , 1, 160.

- Golstein, S., & Brooks, R. b. (2005). *Hand book of resilience in children*. New York, NY: Springer.

ویژگی با ویژگی شخصیتی افرادی که دچار نشانگان وانمودگرایی (ایمپاستر) هستند و از بهداشت روانی پایین تری برخوردار هستند و دارای اضطراب بالا و همیشگی هستند همخوانی نداشته و نقطه مقابل آن است .

محدودیت پژوهش

آگاهی افراد تحصیل کرده ی دارای اعتیاد نسبت به پژوهش ها خصوصا پژوهش های روان شناسی سبب شده برخی از افراد در اجرای تست مقاومت نشان دهند و از قبول همکاری و اجرای آن خودداری کنند.

پیشنهادات پژوهش

۱- نمونه با حجم بزرگتری مورد مطالعه قرار گیرد .

۲- پیشنهاد می گردد که متغیرهای این پژوهش را

دردیگر اقشار موفق جامعه در پژوهش های دیگر

مورد بررسی قرار گیرد .

۳- توصیه می شود که اثر متغیر های روان شناختی

دیگر از قبیل شخصیت ، هوش عمومی و..... با

نشانگان وانمودگرایی (ایمپاستر) نیز مورد بررسی

قرار گیرد .

منابع

- کاظمی سیمین. (۱۳۸۳). مفهوم تاب آوری و کاربرد آن در پیشگیری از اعتیاد. مجموعه مقالات ستاد مبارزه با مواد مخدر

- اسماعیل خانی ، فرشته . (۱۳۸۴). "سندرم ایمپاستر" . نشریه بازتاب . شماره ۳.

- بساک نژاد ، سودابه ، مهربانی زاده ، هنرمند . (۱۳۸۴). بررسی روابط ساده وچند گانه ترس از موفقیت

، عزت نفس ، کمال گرایی و ترس از ارزیابی منفی با نشانگان وانمودگرایی در دانشجویان تحصیلات تکمیلی

دانشگاه شهید چمران اهواز . مجله علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید چمران اهواز ، دوره سوم. سال

دوازدهم. شماره ۳.

- Shek,D.T.L.(2004).Chinese cultural beliefs about adversity: Its relationship to psychological well- being. School adjustment and problem behavior in Hong Kong adolescents with and without economic disadvantage, journal of Childhood,11,63079.
- Hening; K.EY.S& Show, D (1998).Perfectionism; the imposter phenomenon and psychological adjustment in medical; nursing and pharmacystudent. Medical Educaation,32,456-464.
- Brems,CH.,Baldwin.,M.,Lisa.,D.,Namyniu k .,L (1994).The imposter syndrome as related to teaching evalution and advising relationship of university.faculy members .the journal of higher edition,Mar 1994; 65,2 ;academicresearch library.

Quarterly Journal of Educational Psychology

Islamic Azad University Tonekabon Branch

Vol. 5, No. 3, fall 2014, No 19

Journal of Educational
Psychology

The Assessment of the Relationship Between Resiliency and Hardiness with Imposter Syndrome.

Javad Khalatbari ^{1*}

1) Assistant professor of psychology Islamic Azad University, tonekabon, iran

*Corresponding author: saba_javadpsy2@yahoo.com

Abstract

Imposter syndrome is a psychological disorder in which a person finds out the reasons of his/her success in fortune so that s/he does not deserve him/herself with them, however behaving in such a way that everybody knows him/her as intelligent and efficient. On the one hand, hardiness is a supportive personality characteristics while facing life stress, which it owns three elements: commitment; control and challenge. On the other hand, resiliency can be considered as positive behavioral model and practical aptness which can be manifested when a person faces difficulties in stressful situations. the aim of the present study has been to investigate the relationship between resiliency and hardiness accompanied with Imposter syndrome (IP). The statistical population of this study consists of all addicted people living in western Mazandaran, 1392-93. The sample was picked in random classified as 150 people as the sample group. The research instruments were as follows: Clance Ip scale (1985), Conner & Davidson resiliency scale (2003) ،Ahvaz hardiness scale (1377). results show that there is a reverse negative significant relation between resiliency and Ip. Furthermore the same relation is true for the two other variables: hardiness and IP. The individuals suffering from IP syndrome do not feel internal enough competent in spite of external successes, therefore less resiliency, more IP and vice-versa. The same relation is true for hardiness as well.

Key words: Resiliency, Hardiness, Imposter Syndrome
